

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **D. C.**
státní příslušnost: T. r.
zastoupen Mgr. Martinou Šamlotovou
advokátkou se sídlem Milady Horákové 1957/13, 602 00 Brno

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky**
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 7. 2022, č. j. X

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 7. 2022, č. j. X, se *ruší* a věc se *vrací* žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný *je povinen* zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 6.800 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právní zástupkyně žalobce.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce požádal o azyl, protože v Turecku čelí obvinění pro členství v teroristické skupině. Podle žalobce se ale jedná o vykonstruované trestní stíhání kvůli jeho členství v prokurdské straně HDP. Žalovaný nesouhlasí. Má za to, že žalobci coby řadovému členu strany nehrozí žádné nebezpečí. Kroky státních orgánů v trestním řízení vede pouze legitimní snaha potírat terorismus. Krajský soud níže vysvětlí, proč žalovaný azylový příběh žalobce výrazně podcenil. Neobstaral si ani dostatečné podklady pro vydání rozhodnutí.

II. Napadené rozhodnutí a související skutkové okolnosti

2. Žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany v dubnu 2022. Uvedl, že je K. a členem politické strany HDP. Kvůli tomu jej považují za teroristu. Do strany HDP vstoupil v roce 2018 jako řadový člen. Ve straně se výrazně neangažoval. Chodil ji volit. Turecký prezident chce tuto stranu zakázat.
3. Žalobce pochází ze stejného města jako A. Ö., vůdce a zakladatel teroristické skupiny PKK. Proto na něj už od mládí pohlíželi jako na možného teroristu. V roce 2019 se zúčastnil shromáždění na podporu politické strany HDP. Bylo tam kolem 150 lidí. Po této akci přijeli muži turecké národnosti v civilním oblečení a zavezli ho do lesa. Tam mu vyhrožovali a poukazovali na jeho kurdskou národnost. To se zopakovalo i v roce 2020 po shromáždění, kterého se účastnilo přibližně 500 osob. Tentokrát žalobce svlékli do naha. Tyto incidenty se žalobce snažil řešit stížnostmi na neznámé muže. Police se tím ale nezabývala, protože neměl žádný důkaz.
4. V červnu 2021 žalobce obdržel předvolání k výslechu ve věci podezření z členství v ozbrojené teroristické organizaci. Právní zástupce jeho otce byl v prosinci 2021 na státním zastupitelství v Gaziantepu kvůli nahlédnutí do spisu k žalobcovu trestnímu řízení. Následně mu sdělil, že spis obsahuje fotografii, na které žalobce stojí před budovou HDP, a informace o politickém dění, které sdílel na Facebooku. Právník proto žalobci poradil, aby z Turecka uprchl. Jinak by ho mohli zadržet a vzít do vazby. Podle posledních informací ho v Turecku hledá policie. Žalobce se bojí, že by ho v případě návratu zadrželi. S organizací PKK nemá nic společného, ale jako člen HDP je podezřelý, že s ní spolupracuje.
5. V řízení žalobce doložil kopii přihlášky do strany HDP ze dne 20. 6. 2019 a návrh státního zástupce spolu s vyjádřením soudu na předvedení žalobce k výslechu ve věci jeho obžaloby z členství v ozbrojené teroristické organizaci. Podle těchto dokumentů byl na žalobce dne 12. 6. 2021 vydán zatýkácí rozkaz. Po seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí žalobce dodal, že dne 29. 4. a 12. 5. 2022 provedla turecká policie v bydlíšti jeho rodiny razii, při které napadla jeho rodinné příslušníky.
6. Rozhodnutím ze dne 11. 7. 2022, č. j. X („rozhodnutí žalovaného“), žalovaný žalobci neudělil mezinárodní ochranu.
7. Ve vztahu k neudělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu žalobce podle žalovaného neuvedl skutečnost, která by svědčila o tom, že jej ve vlasti pronásledovali za politické aktivity. Je sice členem HDP, za tuto stranu ale nikdy nekandidoval ani se jinak výrazně neangažoval. Jedná se o legální a fungující politickou stranu. Ohledně dvou incidentů s neznámými muži žalovaný uvedl, že se zřejmě jednalo o soukromé osoby. Z ničeho neplyne, že by tyto incidenty souvisely právě s politickým názorem žalobce. Důvodem byla spíše jeho etnicita. Žalovaný v této souvislosti odkázal více než na dvacet let starý rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 10. 2001, sp. zn. 7 A 754/2000, podle kterého je diskriminace příslušníků různých menšin běžným jevem v každé zemi, nejedná se ale o pronásledování. Dva incidenty s neznámými muži nelze považovat za pronásledování.
8. K trestnímu řízení s žalobcem žalovaný uvedl, že při prověřování věci jako je spáchání trestného činu souvisejícího s teroristickou skupinou, kterou je i PKK, není nic nestandardního na provedení šetření osob, které by mohly poskytnout důležité informace. Výslech za účelem získání důkazů pro soud je standardním krokem trestního řízení. Je na

žalobci, aby se hájil v Turecku. Jak navíc sám tvrdí, nemá s PKK nic společného. Strana HDP a skupina PKK jsou samostatné organizace s odlišnými cíli.

9. Představitelé HDP sice mohou mít problémy, to se ale týká hlavně její vrcholových představitelů. Ti mohou čelit dlouhotrvajícím soudním procesům pro jejich údajné napojení na PKK. Obecně je ale u řadového člena HDP velmi málo pravděpodobné, že k sobě přitáhne nepříznivou pozornost státních orgánů z důvodu svého politického přesvědčení (viz Informace Ministerstva vnitra Velké Británie, Turecko – Lidová demokratická strana; „*Informace britského MV*“). Žalobce pro stranu HDP nevyvíjel žádnou aktivní politickou činnost. Jeho postavení proto nelze srovnávat s vrcholovými politiky. Samotné vyhýbání se úkonům při prověřování trestné činnosti či přímo trestnímu řízení není bez dalšího důvodem k udělení mezinárodní ochrany. O pronásledování by se jednalo, pokud by žalobce čelil cílené dlouhodobé perzekuci, falešnému obvinění, soustavnému vyslýchání, zadržování atd.
10. Pronásledování se vyznačuje značnou intenzitou a zásahem do lidských práv, že znemožní další život v zemi původu. Je jím například dlouhodobé sledování policií a dotírání bezpečnostních složek, potírání disidentských aktivit, vězení, nucené přesídlení, zásahy tajné policie proti veřejnému vystupování. Musí jít o adresný zájem veřejné moci zaměřený proti jednotlivci, který byl v minulosti dlouhodobým oponentem vládnoucího režimu. Nic z toho pro žalobce neplatí.
11. Neudělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný zdůvodnil tím, že nelze tvrdit, že by příkoří, které v Turecku mohou zažívat Kurdové, bez dalšího dosahovalo intenzity pronásledování. V Turecku pro Kurdy existuje možnost důstojného života bez pronásledování. Z dostupných informací nevyplývá, že by byli příznačným způsobem znevýhodňováni nebo že by docházelo k omezování jejich svobody slova. Ani žalobce nepociťoval žádné příkoří kvůli své kurdské národnosti. Nečelil situacím, které by dosahovaly intenzity pronásledování.
12. K vyjádření právní zástupkyně žalobce, která poukazovala na to, že v Turecku dochází k zatýkání členů strany HDP pro podezření z jejich provázanosti na PKK, žalovaný uvedl, že tyto skutečnosti nezpochybňuje. To však podle něj neznamená, že by každý člen HDP prověřovaný v této souvislosti měl mít obavy. Pokud žalobce sám sdělil, že s PKK neměl nic společného a z doložených dokumentů plyne, že dochází pouze k jeho prověřování na základě nepřímých informací, znamená to, že turecká policie pouze ověřuje jeho možné napojení na PKK. Takový postup je logický. Nejde ale o pronásledování.
13. Žalovaný neshledal ani důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu, či důvod pro udělení doplňkové ochrany.

III. Obsah žaloby

14. Žalobce namítá, že žalovanému doložil, že je členem strany HDP. Z rozhodnutí žalovaného ale neplyne, zda žalovaný tuto skutečnost považuje za spornou nebo ne. Žalovaný případ žalobce bagatelizuje. Dospívá k závěru, že mu nehrozí žádné nebezpečí, přestože se ví o tom, že členové strany HDP i její sympatizanti jsou omezováni na osobní svobodě a vyšetřování. Od konce roku 2020 se v Turecku zesílily protikurdské nálady. Prokurdské straně HDP hrozí její zrušení. Dochází k zatýkání jejích poslanců.
15. Žalobce odkazuje na informace o zemi původu (článek české politoložky K. L., zprávu Amnesty International o stavu lidských práv v Turecku z dubna 2021 a návrh usnesení

Evropského parlamentu o potlačování opozice v Turecku), ze kterých plyne, že dochází k obviňování členů strany HDP z terorismu a dalším jejich trestním restrikcím. Turecko nedodrží rozsudky Evropského soudu pro lidská práva. Kurdové čelí diskriminaci a nemají možnost svobodně vyjadřovat svůj politický názor.

IV. Vyjádření žalovaného

16. Žalovaný opouje, že žaloba se shoduje s vyjádřením právní zástupkyně žalobce k podkladům pro vydání rozhodnutí. Na uvedené námitky reagoval v odůvodnění svého rozhodnutí.

V. Posouzení věci krajským soudem

17. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba, včas. O žalobě soud rozhodl bez jednání. Žalovaný s tím souhlasil a žalobce ve lhůtě stanovené výzvou soudu nevyjádřil vůli ve věci jednat.
18. Žaloba je důvodná.
19. V této věci jde hlavně o to, zda žalovaný řádně posoudil obavu žalobce z pronásledování pro jeho členství v politické straně HDP. Žalobce tvrdil, že s ním kvůli jeho členství v HDP bylo zahájeno trestní řízení pro podezření z členství v ozbrojené teroristické organizaci. Tuto skutečnost – ani to, že žalobce byl členem HDP – žalovaný ve svém rozhodnutí nezpochybňuje. Má však za to, že se nejedná o pronásledování, pouze o legitimní kroky tureckých státních orgánů. Krajský soud však tento zjednodušený pohled žalovaného na azylový příběh žalobce nesdílí. Níže vysvětlí, proč.
20. Žalovaný má obecně pravdu v tom, že trestní stíhání žadatele o zemi původu není bez dalšího pronásledováním. A to ani pokud jde o trestní stíhání „v právním a institucionálním prostředí nedosahujícím běžné úrovně západních právních států.“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2020, č. j. 1 Azs 3/2020-70, bod 34). Mezinárodní ochrana totiž nemá sloužit k ochraně osob snažících se vyhnout trestnímu stíhání v zemi jejich původu. Jak uvádí Vysoký komisař OSN pro uprchlíky („UNHCR“), uprchlík je obětí, resp. potenciální obětí bezpráví, nikoliv osobou prchající před zákonem (Příručka UNHCR k postupům pro určování právního postavení uprchlíků určená smluvními stranám Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a jejího Protokolu z roku 1967, bod 56; <https://bit.ly/3Z6ji8K>). Zároveň však *nelze tvrdit, že pokud žadatel založí svou obavu z návratu do vlasti na brozícím či dokonce již zahájeném trestním stíhání, pak to nikdy nebude mít azylovou relevanci*, protože jde pouze o legitimní postup příslušných orgánů činných v trestním řízení, proti kterému se žadatel případně může v zemi původu bránit.
21. Pronásledováním se podle § 2 odst. 4 zákona o azylu a také podle čl. 9 odst. 1 kvalifikační směrnice rozumí především závažné porušení základních lidských práv, případně souběh různých opatření, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným závažnému porušení základních lidských práv. Článek 9 odst. 2 kvalifikační směrnice demonstrativně vypočítává některé typické příklady jednání, které mohou založit pronásledování ve smyslu odst. 1. Jsou jimi mimo jiné právní, správní, policejní nebo soudní opatření, která jsou sama o sobě diskriminační nebo jsou prováděna diskriminačním způsobem. A nepřiměřené nebo diskriminační trestní stíhání nebo trestání a odepření soudní ochrany, které vede k nepřiměřenému nebo diskriminačnímu trestu.

22. I samotné trestní stíhání tedy – v závislosti na jeho povaze a konkrétních okolnostech případu – může samo o sobě představovat pronásledování. Zejména, bude-li jej motivovat některý z azylově relevantních důvodů. Bude tomu tak mimo jiné v případech, ve kterých má trestní stíhání sloužit jako nástroj k potlačení politických oponentů či jinak „nepohodlných“ osob.
23. Podle dokumentů, které žalobce doložil, se proti němu vede trestní stíhání v souvislosti s podezřením na jeho napojení na teroristickou organizaci. Žalovaný má obecně pravdu v tom, že vyšetřování trestné činnosti související s hrozbou terorismu lze považovat za legitimní v jakékoliv zemi. Legitimním však přestává být, pokud jej stát zneužívá k boji s politickými protivníky. *A právě posouzení otázky, zda tomu tak v případě žalobce být nemůže, v rozhodnutí žalovaného chybí.* Přestože jde o jádro azylové žádosti žalobce.
24. Žalovaný ve svém rozhodnutí nepopírá, že dochází k diskriminačnímu trestnímu stíhání členů strany HDP. S odkazem na informace v zemi původu však uvádí, že se jedná zejména o vrcholové představitele této strany (osoby v minulosti zvolené do politických funkcí). Naopak u řadového člena je podle žalovaného málo pravděpodobné, že k sobě přitáhne negativní pozornost státních orgánů.
25. Je pravdou, že z žalovaným citované *Informace britského MV* plyne, že větší nebezpečí politicky motivovaného trestního stíhání hrozí v případě významných představitelů strany HDP. Tato zpráva však zároveň nevylučuje, že v případě řadových členů strany takové nebezpečí nehrozí. Je pouze méně pravděpodobné. *Pokud ale žalobce doložil dokumenty svědčící o tom, že s ním již trestní stíhání bylo zahájeno (přičemž žalovaný nijak nezpochybnul jejich autenticitu), je zřejmé, že se do hledáčku státních orgánů dostal.* I přesto, že se jedná o nevýznamného člena HDP. Na základě informací, které žalobce žalovanému poskytl, přitom nelze vyloučit, že se jedná o politicky motivované trestní stíhání. Žalobce totiž uváděl, že vyšetřovací spis obsahuje jeho fotografii před budovou HDP a jeho politické příspěvky, které publikoval na sociální síti.
26. Za této situace se však žalovaný neměl spokojit s tím, že žalobce zatím nebyl odsouzen a že je pouze „prověřován“ pro jeho možné napojení na teroristickou organizaci. Závěr žalovaného, že žalobci v případě návratu do Turecka nehrozí jednání, které by dosahovalo intenzity pronásledování, není prakticky ničím podložený. V rozhodnutí žalovaného totiž chybí řádné posouzení situace v zemi původu žalobce týkající se skutečností, na kterých žalobce zakládá svou azylovou žádost. Takové posouzení by přitom mělo být jádrem rozhodnutí žalovaného.
27. Krajský soud žalovanému připomíná, že posuzování hrozby pronásledování se má soustředit na budoucnost. Nestačí hodnotit jenom problémy, kterým žadatel doposud ve vlasti čelil. Je nezbytné také zjistit, co by se mu s přiměřenou pravděpodobností stalo v případě návratu do vlasti. Krajský soud ví, že takové posouzení je náročné. O tom však je azylové řízení. Jednou z primárních povinností žalovaného je shromáždit aktuální a relevantní informace, které mu umožní takové posouzení provést. Bez toho nelze o azylové žádosti správně rozhodnout. Právě v tom žalovaný zásadně pochybil.
28. V prvé řadě bylo nutné, aby se žalovaný zaměřil na to, nakolik se obvinění z teroristické trestné činnosti v Turecku využívají jako nástroj k perzekuci členů a podporovatelů strany HDP. Měl zjistit, jakým způsobem probíhá trestní stíhání osob v obdobné situaci. A také si měl vyhledat relevantní informace o zemi původu, na jejichž základě by mohl posoudit, jak

moc je pravděpodobné, že by skutečně došlo k odsouzení žalobce za jeho členství ve straně HDP. A jakému trestu by případně mohl čelit.

29. Ze všech informací o zemi původu, které žalovaný shromáždil, má ve vztahu k žalobcem tvrzeným azylovým důvodům relevanci pouze *Informace britského MV*, která se týká strany HPD. Tato zpráva mimo jiné zmiňuje, že se protiteroristické zákony v Turecku široce uplatňují a používají se proti protivníkům vlády. Někteří členové strany HDP, kteří ji aktivně podporují, byli zatčeni za teroristické činy nebo napomáhání terorismu. V některých případech se tak dělo na základě slabých nepřímých důkazů. Zpráva také mluví o případech, ve kterých se předmětem nepříznivé pozornosti státních orgánů stali řadoví členové HDP. Dělo se tak mimo jiné v souvislosti s jejich účastí na demonstracích a manifestacích. *Tyto informace podporují azylový příběh žalobce*. Naopak vrhají negativní světlo na nepodložený závěr žalovaného, že postup orgánů činných v trestním řízení vůči žalobce je naprosto legitimní. To sice nelze vyloučit. Zároveň ale nelze vyloučit ani možnost, že trestní řízení vedené s žalobcem je účelové a souvisí s jeho politickými aktivitami.
30. Aby žalovaný mohl řádně posoudit, která z těchto variant je pravděpodobnější, je nutné, aby si shromáždil mnohem více relevantních informací o zemi původu, jak krajský soud uvedl v předchozím bodě tohoto rozsudku. Teprve poté, co žalovaný řádně zjistí skutkový stav, bude moci posoudit, zda se žalobce skutečně může důvodně obávat, že bude čelit pronásledování, jakmile se vrátí do země původu.
31. Jen pro úplnost krajský soud doplňuje, že v azylovém řízení je třeba v případě pochybností postupovat ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu. Lze-li předpokládat, že došlo k porušení základních lidských práv žadatele o azyl nebo by s ohledem na postavení žadatele ve společnosti – s přihlédnutím k jeho přesvědčení, názorům, chování atd. – mohlo k jejich porušení dojít a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo, resp. by nemohlo v budoucnu být, pak tyto skutečnosti musí v situaci důkazní nouze zohlednit ve prospěch žadatele o azyl (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 8. 2018, č. j. 1 Azs 137/2018-50, a ze dne 28. 11. 2018, č. j. 9 Azs 133/2018-93).
32. Žalovaný tedy pochybil. Trestnímu řízení, které se s žalobcem v Turecku vede a které žalovaný nezpochybnil, nepřisoudil žádnou azylovou relevanci, přestože na základě omezených informací o zemi původu obsažených ve spisu nelze vyloučit, že by takovou relevanci potenciálně mohlo mít. Zároveň si žalovaný neshromáždil dostatek relevantních informací k posouzení důvodnosti obav žalobce z pronásledování.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

33. Protože skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění, krajský soud jeho rozhodnutí výrokem I. zrušil podle § 76 odst. 1 písm. b) soudního řádu správního. Věc mu vrátil k dalšímu řízení. V dalším řízení bude žalovaného vázat právní názor, který soud vyslovil v tomto rozsudku.
34. Žalobce byl ve věci úspěšný, proto mu vzniklo právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému). Výrokem II. tohoto rozsudku soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci do třiceti dnů od právní moci rozsudku náhradu nákladů řízení o žalobě v celkové výši 6.800 Kč. Tuto částku tvoří odměna právní zástupkyně žalobce Mgr. Martiny Šamlotové za dva úkony právní služby – příprava a převzetí věci [§ 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu] a podání žaloby [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Tarifní

hodnota úkonu činí 50.000 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu]. Odměna za jeden úkon právní pomoci proto činí 3.100 Kč. K tomu je třeba připočíst paušální náhrady hotových výdajů za dva úkony právní služby ve výši 300 Kč. Zástupkyně žalobce soudu nedoložila, že by byla plátkyní DPH.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno dne 22. února 2023

Martin Kopa, v. r.
samosoudce